

J.B. Stolte (1908-1984)

De huidige generatie medisch studenten, die is opgegroeid in een samenleving waarin het begrip 'verzuiling' een bloedeloos relict uit het rariteitenkabinet van een ver verleden is, ondergaat een uiteenzetting over de ontwikkelingen in de Nederlandse gezondheidszorg tijdens het interbellum en de eerste naoorlogse decennia gewoonlijk als een tocht in den vreemde. De bonte werkelijkheid van algemene, katholieke, protestantse, hervormde, gereformeerde en joodse ziekenhuizen, waarin meer of minder kerkelijk geprofileerde regentencolleges of aristocratisch ogende besturen aan de top van een gecompliceerd hiërarchisch netwerk van ziekenhuisdirecteuren en -administrateurs, moeder-oversten, besturende zusters en andere verpleegkundige potentaten opereerden, en de concurrentieverhoudingen binnen een gezondheidsmarkt waar identiteit en kerkelijk draagvlak nog verhandelbare aandelen vormden, lijkt voor deze generatie studenten een wereld van eeuwen her. De constatering dat het allemaal nog maar zo kort geleden is, accentueert niet alleen de dynamiek die sinds de jaren zeventig een totale metamorfose van onze gezondheidszorg heeft opgeleverd, maar onderstreept ook de noodzaak dit recente verleden in beeld te brengen teneinde iets te kunnen begrijpen van de historische elementen in het krachtenspel dat aan deze dynamiek ten grondslag ligt.

Ook het leven en werk van Jacobus Bernardus Stolte laat zich zonder dit decor van een verzuilde gezondheidszorg en met name van een verzuild ziekenhuiswezen niet verstaan. Stolte werd op 14 januari 1908 in Den Haag geboren, bracht zijn jeugd grotendeels door in Indonesië, volgde zijn medische studie aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam, specialiseerde zich in de inwendige geneeskunde en promoveerde in 1941 op een proefschrift 'Over manifeste maag-darmbloedingen'. Direct na de oorlog werd hij benoemd tot internist en geneesheer-directeur van het

Sint Elisabeth Ziekenhuis te Tilburg, exponent van het rooms-katholieke ziekenhuiswezen in Zuid-Nederland. Terwijl, zonder onheus te generaliseren, het beeld van het ziekenhuismanagement rond 1950 meer door empirisch ontwikkelde sociale vaardigheden binnen de eigen zuil van de betrokkene dan door scholing verworven managementkwaliteiten op het brede veld van de intramurale gezondheidszorg werd gedomineerd, profileerde Stolte zich onder zijn collega's als pleitvoerder van een professionele directievoering binnen zorginstellingen. Een cursus ziekenhuisbeleid voor leidinggevende functionarissen in ziekenhuizen, georganiseerd door de Vereniging van Katholieke Ziekenhuizen in samenwerking met het Economisch Instituut te Tilburg en het Dr. Veeger-Instituut te Nijmegen, was sinds 1961 het platform vanwaar de ster van Stolte op dit binnen Nederland nog grotendeels onontgonnen terrein zou rijzen en schitteren. In 1966 kreeg dit platform een academische status, toen Stolte vanwege de Stichting Wetenschappelijk Onderwijs en Onderzoek Ziekenhuiswezen aan de Katholieke Hogeschool Tilburg en aan de Katholieke Universiteit Nijmegen tot bijzonder hoogleraar 'ziekenhuiswezen' werd benoemd. De titel van zijn oratie te Nijmegen (1966): 'Naar nieuwe vormen', levert de pregnante samenvatting van het proces binnen de gezondheidszorg dat Stolte achttien jaar lang als hoogleraar en de facto tot zijn overlijden op 28 oktober 1984 heeft gestimuleerd en gestuurd. Tal van monografieën en vele tientallen artikelen, gevuld met meestal weinig poëtische, maar voor een naar kennis hongerende ziekenhuismanager altijd voedzame kost, zijn de blijvende getuigen van dit arbeidzame leven. •

prof.dr M.J. van Lieburg

Foto voorplaat afkomstig uit de collectie van de Vereniging Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.